

Odchody horníků do starobního důchodu.

Výrazné sociální napětí ve společnosti OKD, a.s., způsobují nedořešené záležitosti spojené s dřívějšími odchody horníků do starobních důchodů. Pro ilustraci je třeba uvést, že ve společnosti pracuje 12 000 tisíc horníků a společnost těží 7 milionů tun uhlí ročně. Řešení uvedené problematiky je natolik závažné, že se na ní podílejí jak ministerstva, tak i další státní instituce. Situaci ovlivňuje řada aspektů, například tyto:

Technické a finanční faktory:

- pokles cen uhlí na světových trzích,
- nepřipravenost uhelných zásob pro další dobývání v důsledku zastavení investičních a přípravných prací,
- nedořešení střetu zájmů s municipalitami, které nechťejí povolit další dobývání na svých katastrech.
- společnost nemá vytvořené finanční prostředky na asanační a rekultivační práce, jak ukládá Horní zákon.

I když společnost dobývá vyhrazený nerost, který patří státu, stát naprosto nevyužívá svých kontrolních možností, aby měl přehled jaká je situace na jednotlivých dolech společnosti. Podle dlouhodobých výhledů měla být těžba ukončena v období mezi léty 2025-2032, v současné době se uvažuje s termínem kolem roku 2020, pokud nedojde k tomu, že společnost zbankrotuje dříve. Dojde ke ztrátě zaměstnání pro převážnou část horníků zaměstnaných v dole pro které nebude v regionu uplatnění. Částečně by šlo tento problém řešit větším počtem předčasných odchodů do starobního důchodu. Je připraven scénář pro řešení této situace, kdyby společnost zbankrotovala??? Je stát schopen převzít tuto společnost?? Situace která vznikla na Dole Paskov by měla být výstrahou!

Legislativní problémy:

Záležitosti předčasných odchodů horníků do starobních důchodů řeší několik zákonů, které si mnohdy protirečí, neřeší některé časové úseky, které jsou důležité pro zápočet, nebo dokonce působí retroaktivně, neboť dřívější vlády vl je zapoměly vydat včas. Jedná se o tyto zákony:

Zákon 235/92 o zrušení pracovních kategorií od 1.1.1993..

Zákon důchodový 155/1995 platný od 1.1.1996 .

3/Vládní nařízení 363/2010-přepočítání odchodu horníků do starobního důchodu který řeší situaci zpětně od roku 1993.

Pro ilustraci uvádím několik případů.

Situace před rokem 1993(zák235/92)

Bylo umožněno, aby horník, který odpracoval do 1.1.1993 3400 směn v hlubinném dole, tj. 14 let, mohl odejít do důchodu při dosažení věku 55 let, pokud celkem odpracoval 25 let.

Situace po roce 1996. (zákon 155/96 Sb.)

Horník v dole mohl odcházet do starobního důchodu stejně jako ostatní pracovníci. Výrazným způsobem podcenil proti předcházející zákonné normě záležitosti, které vyplývají z obtížnosti a namáhavosti práce a vzbudil vysokou nevoli u pracovníků, kteří vykonávali zvláště obtížné a zdraví ohrožující práce. Dřívější vlády na tuto situaci reagovaly pozdě a špatně. Došlo k výraznému zvýšení věku pro odchod do starobního důchodu. Pokud vezmeme v úvahu věk, tak muži narození v roce 1940 mohou odejít do starobního důchodu v 60 letech, nar. v roce 1950 v 62 letech, nar. v roce 1970 v 65 letech. Pro zaměstnance v hornictví jsou pouze hypotetické, značná část se jich tohoto věku nedožije. Vláda mohla s využitím § 107 zákona 155/95 snížit důchodový věk již od roku 1996 a nemusela to dělat retroaktivně až v roce 2010.

3/ Vládní nařízení 363/2010Sb.

Vlády(1996-2010) včas nevyužila možnosti, které jí dává § 107 zákona 155/95 Sb. ,že svým nařízením může u pojištěnců , kteří započali pracovat v dolech před 1.1.1993 ,stanovit důchodový věk v nižších hranicích, než jsou stanoveny podle stávajícího zákona 155/95 Sb. Nově stanovené podmínky však nesmí být stanoveny výhodněji, než to bylo podle zákona platného do roku 1966. Této možnosti bylo využito až vydáním nařízení vlády 363/2009 s platností od 1.7.2010. (Fischerova vláda).

Tímto právním předpisem byl stanoven nižší věk odchodu pracovníků do starobního důchodu, kteří současně před 1.1.1993 a v období od 1.1.1993 do 31.12. 2008 vykonávali zaměstnání v hornictví pod zemí v hlubinných dolech a v důsledku zrušení pracovních kategorií od 1.1.1993 nesplnili podmínku odpracované doby v kategorii I AA -13 let aby mohli odejít do starobního důchodu v 55 letech.

Uvedené vládní nařízení působí zpětně, což není plně v souladu s právním řádem české republiky. Retroaktivita z hlediska zajištění principu právní jistoty, je možná v případě, že je to ve prospěch právního subjektu, tedy horníků. V zákoně se však výslovně uvádí , že nové podmínky stanovené vyhláškou nesmí být výhodnější než ty, které byly zrušeny.Což není splněno. Podmínka pro snížení věku odchodu do důchodu je vázána na to, že horník odpracoval část doby v dole před 1.1.1993.Na splnění této podmínky stačí, aby to byla jedna směna. To představuje výraznou diskriminaci pro ty horníky, kteří nastoupili až po 1.1.1993 a řádně v dole odpracují 3400 směn, ale do důchodu mohou odcházet o několik let později než ti, kteří již začali pracovat v dole před 1.1.1993. To je zásadní problém týkající se předčasných odchodů do starobního důchodu.í Překvapuje, že v prohlášeních ministrů se neví, o kolik horníků se bude jednat, kteří v důsledku platných zákonů mohou předčasně odejít do důchodu v 55 letech. Uváděná čísla 80 nebo 700 jsou zavádějící. Zákon přikazoval, aby byla zajištěna přesné evidence směn. Pokud kdokoliv splnil, byť špatné podmínky zákona 363/2010, má nárok na výplatu penze z penzijního fondu a nelze argumentovat tím, že by to zvětšilo požadavky na další finance, neboť se jedná o regulérní odchod horníků do starobního důchodu podle zákona 155/95 dle jeho paragrafu 107.

Ing. Petr